

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Noč usode v Godesbergu: vojna ali mir?

Sinoči je bila proglašena v ČSR splošna mobilizacija

Po celodnevem čakanju polnočni sestanek med Chamberlainom in Hitlerjem — Ure svetovne zgodovine — Zadnji nemški ultimatum češkoslovaški — Iz uradne objave ni razvidno, ali prinese današnji dan vojno ali mir

London, 23. sept. h. Pogajanja s Hitlerjem so bila danes nenadno prekinjena. Prvotno je bilo določeno, da se bo sta angleški ministr. predsednik Chamberlain in kancelar Hitler dopoldne spet sestala in da bodo k današnjim razgovorom pritegnjeni tudi njuni angleški in nemški politični strokovnjaki. Optimistični opazovalci so bili davi mnenja, da je bil sporazum o ureditvi sudetsko-nemškega vprašanja načelno že dosežen. Sporazum naj bi v glavnih potezah v celoti upošteval Hitlerjeve zahteve, izražene na prvem sestanku v Berchtesgaden. Danes naj bi se s sodelovanjem političnih strokovnjakov določile poedine podrobne določbe sporazuma.

Povsem nepričakovano pa je nastalo neko nesporazumljenje, ki ga do popoldneva še ni bilo mogoče pojasniti. Po zatrjevanju dobro poučenih krogov je Chamberlain pozval Hitlerja, naj se priključi miroljubnemu pozivu, ki naj bi ga izdali vodilni evropski državni narodom vsega sveta, da bi se ohranil mir. Hitler pa je izrazil svoje pomisleke proti takemu skupnemu nastopu. Hitlerjevo stališče je napravilo na Chamberlaina izredno globok vtis. Prišel je v Godesberg z željo, da bi predvsem ustvaril nujno potrebno mirno atmosfero v odnosih med Češkoslovaško in Nemčijo. Bil si je na jasnem, da bi mogli eventualni novi incidenti vendarle pripraviti nemško armado do oboroženega nastopa proti Češkoslovaški. Zaradi tega je sklenil zahtevati od Hitlerja predvsem obvezno izjavo, da nemška vojska ne bo prekršila suverenosti češkoslovaške države, dokler se v Godesbergu pogajanja ne zaključijo.

Chamberlain je poslal davi dejansko kancelarju Hitlerju pismo, v katerem je obrazložil stališče angleške in francoske vlade in njune osnovne pogoje za mirno ureditev češkoslovaškega problema. Ob 15.35 je bilo Chamberlainu izročeno Hitlerjevo pismo kot odgovor na njegovo jutranje sporočilo. Vsebinska odgovora še ni znana.

V ostalem je današnji dan v Godesbergu potekel v neprestanih telefonskih in brozajavnih stikih z Londonom in Parizom. V nemških krogih zatrjujejo, da so se ti telefonski razgovori nanašali v prvi vrsti na podrobno preciziranje enotnega stališča obeh vlad glede na rezultate včerajšnjih razgovorov. Po njihovem zatrjevanju se bodo pogajanja še nočjo nadaljevala in morda jutri zvečer zaključila.

Dan brez sestanka

London, 23. sept. br. Ob 20. Chamberlain se danes do zvečer ni sestel s Hitlerjem. V včerajšnjih razgovorih nastale komplikacije se niso mogle biti razpletene in kompromis med stališči obeh državnikov še ni bil mogoč. Tudi izmenjava pism med Chamberlainom in Hitlerjem v toku današnjega dne ni prinesla razčiščenja.

Zvečer je Chamberlain preko angleškega poslanika Hendersona in svojega prvega sodruka Wilsona, ki sta obiskala ministra Ribbentropa v hotelu Dreesen, še enkrat poskusil, da se omogoči nadaljevanje razgovorov. Poskus je ostal, kakor izgleda brezuspešen.

Proti 20. zvečer je semkaj dospela vest, da se Chamberlain vrača jutri dopoldne v London, ne da bi bil še enkrat govoril s Hitlerjem.

Londonski krogi smatrajo, da je položaj skrajno resen.

Ministri so zbrani ves dan. Lord Halifax je sprejel po vrsti nemškega, italijanskega, ruskega, portugalskega in poljskega poslanika ter je opetovano konferiral s francoskim poslanikom. Med Londonom in Parizom so se ves dan vršila telefonska posvetovanja.

Namestnik predsednika vlade sir Simon je zvečer obvestil kralja o resnosti položaja.

V Londonu se je silno vznemirjenje ljudskih slojev danes še stopnjevalo. Silen vtis je napravilo obvestilo, ki so ga prejeli starši vseh šolskih otrok, da bodo šolske oblasti v danem primeru odpravile otroke nemudno na deželo, ne da bi starše o tem obvestile.

Službena obvestila

Godesberg, 23. septembra. AA. (Reuter) Uradno poročajo, da se bo Chamberlain s člani angleške delegacije vrnil v London jutri navezgodaj zjutraj.

Petersburg, 23. sept. AA. Malo pred 18. uro sta Henderson in Horace Wilson za-
stila hotel Petersburg in šla k zuna-

njemu ministru von Ribbentropu. Chamberlain in ostali angleški delegati so ostali v hotelu.

Pariz, 23. sept. AA. (Havas). Reuter poroča iz Godesberga, da tam uradno izjavljajo, da se bo Chamberlain z ostalimi člani angleške delegacije vrnil v London jutri zjutraj navezgodaj. — Chamberlain se bo nočjo sestel s Hitlerjem, da se od njega poslovijo.

Praški odgovor na Chamberlainov apel

Praga, 23. sept. AA. (ČTK). Uradno poročajo: Predsednik britanske vlade Chamberlain je poslal češkoslovaški vladi

Polnočno srečanje

Chamberlain se je prišel k Hitlerju samo posloviti, razvila pa so se nova pogajanja

London, 24. sept. h. (Ob 22. uri.) Nočjo sta imela Chamberlainov svetovalec Horace Wilson in poslanik Neville Henderson v hotelu Dreesenu v Godesbergu še drugi razgovor z nemškim zunanjim ministrom in drugim Hitlerjevskim vodilnim politiki. Po prvem razgovoru je Wilson po 20. uri izjavil novinarjem, da bo tudi Chamberlain še prišel v Godesberg, da se poslovijo od Hitlerja. Jutri zjutraj se bo z letalom vrnil v London. Ako pa bi nočjo ne prišlo do poslovnega sestanka, se bo Chamberlain in Hitler poslovila jutri pred Chamberlainovim odhodom.

Ob 1. zjutraj

London, 25. septembra ob 1. Po vseh agencije Reuter se je angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain nočjo ob 22.30 vendarle sestel z državnim kancelarjem Hitlerjem v hotelu Dreesenu v Godesbergu. Kakor je bilo napovedano, je bil ta sestanek poslovnega značaja.

Chamberlain se je pripeljal iz Petersberga preko Rena z vsemi svojimi spremljevalci. Pred hotelom ga je sprejel kancelar Hitler v družbi Ribbentropa in ostalega svojega spremstva. Razgovor se je pričel ob 22.30. Opolnoči še ni bil zaključen. Doslej še ni bil izdan nikak komunikacije o njem.

Ob 2. zjutraj

Godesberg, 24. sept. ob 2. uri. p. Ob 1.05 je bil Chamberlain še zmerom pri

Nemški ultimatum ČSR

Uradni komunikacije o zadnjem razgovoru med Chamberlainom in Hitlerjem — Chamberlain je nemški ultimatum sporočil Pragi

Godesberg, 24. septembra ob 4. zjutraj. br. Davi ob 3. je bil objavljen naslednji komunikacije o zaključku godesberških razgovorov med Chamberlainom in Hitlerjem:

»V prijateljskem duhu so se razgovori voditelja države in državnega kancelarja Hitlerja in angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v petek zvečer nadaljevali in zaključili z izročitvijo nemškega memoranda angleškemu ministrskemu predsedniku. V memorandu je nemška vlada podala končno stališče glede definitivne ureditve sudetsko-nemškega problema. Ministrski predsednik Chamberlain je sprejel memorandum na znanje in obljubil Hitlerju, da ga bo sporočil češkoslovaški vladi.

Ministrski predsednik Chamberlain se je v petek zvečer v spremstvu an-

gleškega poslanika v Berlinu Nevilla Hendersona in svojega prvega svetovalec Horacea Wilsona pripeljal v hotel Dreesen, kjer ga je sprejel Hitler v družbi zunanjega ministra Ribbentropa. Chamberlain se je prišel posloviti. Kancelar Hitler je izrekel ministrskemu predsedniku Chamberlainu in obče angleški vlad v svojem imenu in v imenu vse Nemčije iskreno zahvalo za njuno prizadevanje, da bi se dosegla mirna ureditev problema.

Danes zjutraj se bo angleški ministrski predsednik Chamberlain s svojim spremstvom z letalom vrnil v Anglijo. Zaključni razgovor kancelarja Hitlerja in predsednika Chamberlaina je trajal tri ure. Ob 1.30 se je predsednik angleške vlade Chamberlain poslovil od Hitlerja, ki je svojega gosta spremljal do avtomobila pred hotelom Dreesen.

Ob 3. zjutraj

London, 24. septembra. p. Reuter javlja ob 3. zjutraj: Po sestanku predsednika angleške vlade Chamberlaina in kancelarja Hitlerja se poroča, da je bil predan Chamberlainu nemški memorandum o končnem stališču nemške vlade v vprašanju sudetskih Nemcev. Chamberlain potuje danes zjutraj v London.

Godesberg, 24. septembra. p. Zaključni razgovori med predsednikom angleške vlade Chamberlainom in kancelarjem Hitlerjem so trajali tri ure. Ob 1.30 ponoči se je predsednik angleške vlade Chamberlain poslovil od kancelarja Hitlerja, ki ga je spremljal do avtomobila in se poslovil od njega.

Prebivalstvo je že pričel izvajati odredbe praških vojaških oblasti glede priprave za eventualne letalske napade na mesto. Opolnoči je bilo mesto razsvetljeno, a povsod so bili pripravljeni elektrotehnik. Da luči pogasijo. Po vseh kavarah in drugih lokalih ki so bile poroči še odprte, so bila zastrta vsa okna, tako da na ulice ni prodrli noben žarek svetlobe.

Vlada je v permanentni ter v stalnem stiku — prezidentom republike.

Splošna mobilizacija na češkoslovaškem

Objavljena je bila sinoči pred polnočjo — Obvezniki se morajo javiti v šestih urah, kamor so dodeljeni

Praga, 24. sept. br. Nočjo ob 22.15 je bila v vsej Češkoslovaški objavljena splošna mobilizacija. Mestni uslužbenci so pričeli v Pragi na vidnih mestih takoj lepiti mobilizacijsko odredbo prezidenta republike. Češkoslovaške radijske postaje pa so v češčini, slovaščini, nemščini, ruščini, polščini in madžarščini objavile mobilizacijski dekret.

V vojno so vpoklicani vsi vojni obvezniki in druge rezerve do starosti 40 let, oficirji in podoficirji pa tudi v višji starosti. Vojni obvezniki morajo biti v šestih urah v krajih, ki so jim bili že prej določeni in zabeleženi v njihovih vojaških knjižicah. Vojni obvezniki se morajo podati na svoja mobilizacijska mesta po najkrajši poti, po možnosti z železnico.

Vsi obvezniki se morajo zglasti pri svojih edincah, odnosno na omenjenih določenih krajih v ponošnih oblekah, z rezervami hrane za dva dni, z vsem priborom, z zimskim perilom in še z ostalimi nujnimi potrebščinami.

Mobilizirana so tudi vsa motorna vozila, dalje vozovi, konji in druga vprežna vozila ter vsa privatna letala.

Resna odločnost in samozavest v Pragi

Praga, 24. sept. br. Nočjo po praške ulice spet neobičajno oživele. Stotisočgla množica se zbira v centru mesta, posebno na Vavčavskih Namestih in manifestira za republiko za demokracijo, za prezidenta, za generala Sirovega, za obojno obrambo republike proti vsem sovražnikom. Močni oddelki policije in vojaštva so zaščitili vsa poslaštva v Pragi, posebno pa nemško poslaštvo. Doslej pa nihče ni niti poskusil demo trirati pred poslaštvi neprijateljskega razpoloženja sosednih držav. Mir in red sta bila doslej povsod v polni meri ohranjena.

Prebivalstvo je že pričel izvajati odredbe praških vojaških oblasti glede priprave za eventualne letalske napade na mesto. Opolnoči je bilo mesto razsvetljeno, a povsod so bili pripravljeni elektrotehnik. Da luči pogasijo. Po vseh kavarah in drugih lokalih ki so bile poroči še odprte, so bila zastrta vsa okna, tako da na ulice ni prodrli noben žarek svetlobe.

Vlada je v permanentni ter v stalnem stiku — prezidentom republike.

Prevoz čsl. čet na mejo

London, 23. sept. AA. Posebni dopisnik »Daily Expressa« poroča iz Prage, da so vozili preteklo noč skozi češka mesta in vasi številni posebni vlaki s češkimi četami ter kolone tovornih avtomobilov. Danes zjutraj se je ponovila ista slika. Vsi

gleže zadovoljili. Na britanski strani kažejo skrajno rezerviranost. Od snoči niso člani angleške delegacije zapustili svojih apartmajev, kjer tudi kosijo in večerjajo in odkoder so v stalnih telefonskih zvezah z Londonom. Zdi se, da je Chamberlain sklenil doseči plemenito izjavo od Hitlerja, prenen bi razgovore nadaljeval. Na kaj bi se nanašala ta izjava, za zdaj samo ugibajo, toda zelo verjetno je, da bi se imela nanašati na gibanje nemške vojske in na spoštovanje obljub, ki jih je dal v Berchtesgaden sam Hitler, ko se je obvezal, da ne bo ničesar ukrenil dokler bodo pogajanja trajala. Zdi se, da je vprašanje novih meja in nemške demobilizacije prav tako povzročilo resne težave.

Kretanje nemške vojske

London, 23. sept. b. Reuterjev poročevalec poroča iz Münchena, da so se proti večeru pomikali po Münchenskih ulicah večji oddelki vojaštva v smeri proti vzhodu. Izdano je bilo povelje o reviziji motornih vozil. Promet v mestu je bil proti večeru skoro popolnoma ustavljen.

Francoski general prestopil v čsl. službo

Praga, 23. sept. h. Francoski armijski general Faucher, ki je dolga leta vodil francosko vojaško misijo pri vrhovnem poveljstvu češkoslovaške armade, je danes sporočil poveljniku francoske vojske, da podaja ostavko na svoj položaj in da se smatra izločenega iz oficirskega kadra francoske armade. Takoj nato se je stavil na razpolago češkoslovaški vojski. Francoska vojaška misija v Pragi je s tem likvidirana.

Praga v temi

Praga, 24. sept. br. Vlada je nočjo opolnoči izdala prve ukrepe za obrambo Prage proti morebitnim letalskim napadom. V mestu so pogasene vse luči. Prebivalstvo je bilo pozvano, naj zastrže okna, gasilske edince in formacije Rdečega križa so bile mobilizirane ter so odslej stalno v pripravljenosti.

Zračni alarm dunajskega radia

Dunaj, 23. sept. br. Dunajski radio je danes ponovno opozarjal vse dunajsko prebivalstvo, naj bo prihodnje tri dni vsak trenutek pripravljen na zatemetitev mesta v primeru letalskega napada. Izdano je bilo obširna navodila za zatemetitev vseh stanovanj pod pretnjo težkih kazni za tiste, ki se navodilom ne bi pokorili. Vsa hišna posestnik je dolžan še danes pripraviti na podstrešju pesek ali zemljo za udušitev požarnih bomb ter čebre in sode z vodo za gašenje požarov. Kdor se še ni založil s peskom ali zemljo, ki more vsak trenutek dobiti na vojaških kamionih, ki vozijo pesek po dunajskih ulicah. Enaka opozorila so dajale tudi nekatere druge radijske postaje.

Vsi Slovaki za državo

Radijski proglasi poslancev Hlinkove stranke

Praga, 23. sept. br. Ob 9.30 zvečer so vse slovaške postaje oddajale govore slovaških poslancev in senatorjev, med njimi tudi poslance Sidorja od slovaške ljudske stranke. Govorniki so sporočili, da so pogajanja voditelja slovaške ljudske stranke dr. Tisa s prezidentom republike dr. Benešem uspešna in da je sedaj dolžnost vseh Slovkov, zlasti tudi vseh pristašev Hlinkove ljudske stranke, da se postavijo v obrambo slovaške demokracije in češkoslovaške republike. Poslanec Sidor je pristaše svoje stranke še posebej pozval, naj opuste svoje stranske in diskusije ter da vse medsebojne spore in diskusije ter da v polni meri zupajo slovaškim narodnim voditeljem in prezidentu republike dr. Benešu. Sovražnik je pred vrati in dolžnost

vseh Slovkov je, da se spomnijo na velike žrtve prednikov, ki so že pred 20 leti darovali svoja življenja, da bi priborili slovaški domovini svobodo v okviru češkoslovaške republike. To svobodo so pred 20 leti tudi dosegli in to svobodo hočejo sedaj z vsemi silami braniti, ko je v nevarnosti. Po 20-letnih izkušnjah smo se lahko sporazumeli o tem, kako naj se ta enakopravnost zadržimo, da bodo sedaj Čehi in Slovaki delili skupno življenje, se skupaj borili in skupaj veselili. V ta namen pa je potrebno, da ohranimo v teh težkih trenutkih mirno kri, da smo vsi na svojih mestih in da zaupamo v svojo usodo. Stojimo pred sodbogo boga, je zaključil svoj govor poslanec Sidor, in verujemo v svoj uspeh.

Kaj je predlagal Hitler in kaj Chamberlain

Angleška in francoska poročila o nasprotstvih

London, 23. sept. AA. Diplomatski urednik »Timesa« našteva tri točke v katerih Velika Britanija ne more odnehati in ki bi mogle pripeljati do tega, da se Cham-
berlain vrne brez uspehov iz Godesberga, kar bi rodilo najhujše posledice. Te tri zahteve so te: 1. Zahteve Poljakov in Madžarov se imajo za zdaj izključiti iz razgovorov. 2. Nemčija mora demobilizirati svojo vojsko in 3. za izmenjavo prebivalstva in za novo razmejitev med ČSR in »ahom je dati dovolj časa.

Poseben dopisnik »Daily Expressa« trdi da je Hitler postavil najbrž tele zahteve: 1. Da se ima čsl. vojska takoj reduci-

rati na mirovno stanje. 2. Uvede se posredno nadzorstvo nad škodovimi tovarnami in prepove tem tovarnam, da bi prodajale orožje državam, ki ne žive v dobrem razmerju z rajhom. 3. ČSR pretrga svojo zvezo s Francijo in Rusijo. 4. Praga more skleniti nove zveze le z dovoljenjem Berlina.

Pariz, 23. sept. AA. (Havas) Po poročilih, ki so prispela v Pariz, leži glavna težava zaradi katere je prišlo do prekinitve pogajanj v Godesbergu v zahtevi, ki jo je podal Hitler, da mora sudetsko-nemške pokrajine, katere meje bi morale biti določene po skupnem sporazumu

